

NAGRA BAGGAR ATT SE UPP FÖR I SÖRMLAND, DEL 2

av Håkan Gustafson

Här fortsätter kavalkaden över baggar som jag funnit i Närke och Östergötland men som ännu ej är rapporterade här ifrån Södermanland (enligt Lundberg, 1986).

Under maj 1985 erhöll jag fem exemplar av kortvingen Xantholinus audrasi (ufam Staphylininae). Djuren fångades med fallfällor på en betad strandäng vid sjön Tåkern.

X audrasi är svart eller brunsvart och 7 - 9mm lång. I fält är den omöjlig att skilja från den betydligt vanligare X linearis. Från en annan snarlik art, X longiventris, kan X audrasi endast skiljas genom studium av aedeagus se Palm (1963).

Ett närmare studium av några Xantholinus från en betad strandäng vid Mälaren skulle vara intressant!

84 04 08 tog jag ett exemplar av kortvingen Anthobium unicolor (ufam Omaliinae) under en sten på en åkerkant, vid randen av en grusgrop, strax söder om Linköping.

Enligt Palm (1948) lever arten "på fuktig skogsmark bland löv och mossa, i ruttna skivsvampar, multnande, fuktigt virke och komposter, vid trädsaft o.l.". Min fyndplats avviker alltså från vad som anges i litteraturen.

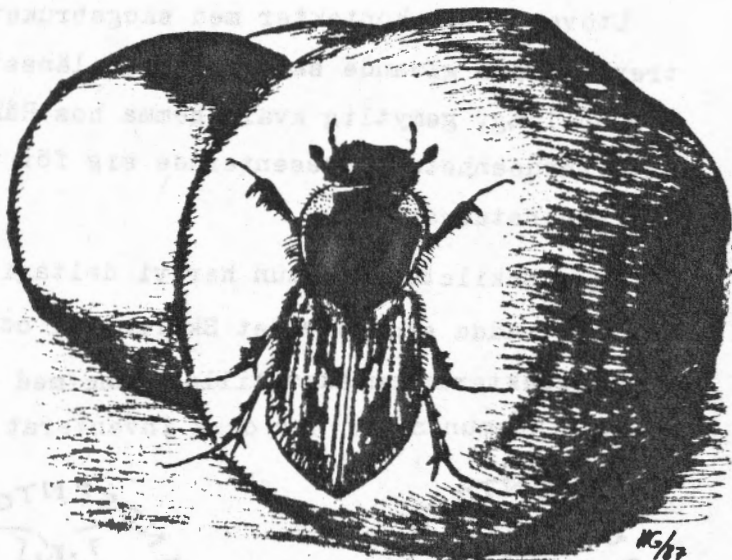
Djuret är 3 - 3,5mm långt och gulbrunt till färgen. Övriga kännetecken se Palm (1948).

En solig höstdag (83 09 18) stiftade jag bekantskap med dyngbaggen Aphodius contaminatus. Djuren flög i stort antal över ett litet hygge i närheten av en fårbetad skog strax söder om Ulrika i Östergötland.

Baggen är 5 - 7mm lång. Huvudet är svart och täckvingarna är gula/gulbruna med svarta småfläckar.

Enligt Landin (1957) är A contaminatus: "En sensommar och höststart, som i södra Sverige mångenstädes uppträder mycket allmän på öppna, helst sandiga betesmarker, där den främst lever i häst-, men gärna även i ko och fårspillning."

Så gör en exkursion till någon av våra betade grusåsar i höst!

Aphodius contaminatus (HERBST, 1783)

Forts.

Cantharis paludosa är en liten flugbagge som är funnen i de flesta landskap från Skåne till Torne Lappmark men ännu ej i Södermanland.

Djuret är 5 - 6mm långt och mörkt färgat.

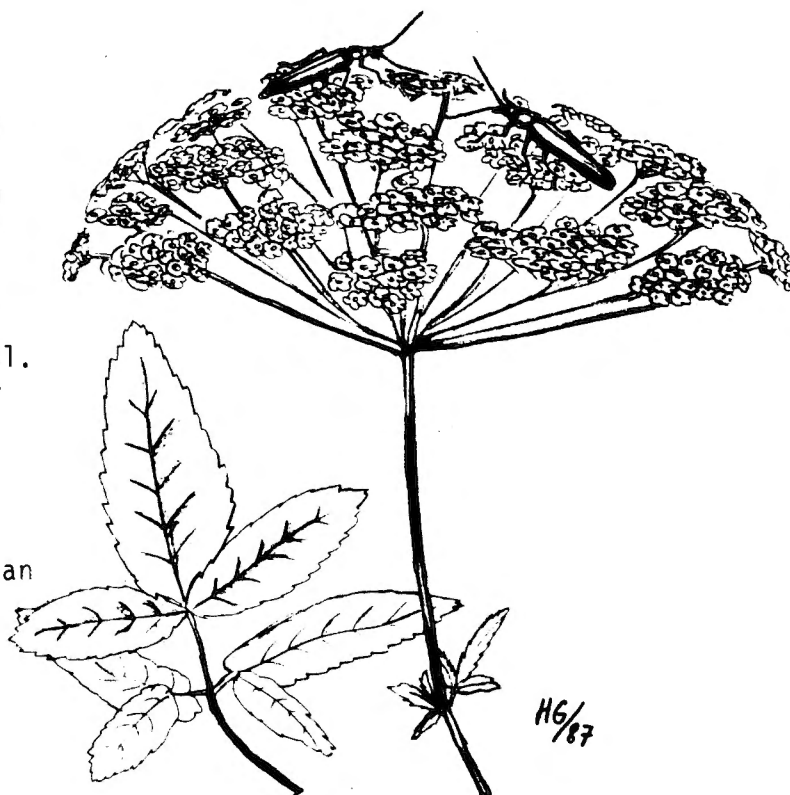
83 06 03 tog jag två exemplar på en myr nära en liten skogsgöl (Bykgölen) i norra Östergötland. Enligt Hansen (1973) föredrar arten "skovmoser". Denna bagge bör vi alltså kunna finna på Hedmossen!

Nära sjön Teen i västra Närke har jag funnit flugbaggen Rhagonycha fulva. Jag tog ett exemplar 83 07 13 vid sjöns södra ände och ytterligare två exemplar 84 07 21 vid sjöns norra ände. Under sommaren som varit stötte jag åter på denna flugbagge. Vid torpet Fridhem i närheten av Dags mosse i Östergötland kröp mängder av detta djur på blommande kirskaål. Datumet var 87 07 25. Arten är ej tidigare rapporterad från Östergötland.

Baggens översida är vackert rödgul med svarta täckvingespetsar. Längden varierar mellan 7 och 10mm.

I Danmark betecknas arten som allmän (Hansen, 1973). Det skulle förvåna mig om djuret inte är vanligt förekommande även i vårt landskap.

Är manne Canthariderna inte populära bland coleopterologerna?

Rhagonycha fulva (SCOPOLI, 1763)
på *Aegopodium podagraria*

Två exemplar av den lilla knäpparen Ortihales serraticornis har jag funnit i Bäcklunda, väster om Mullhyttan i västra Närke. Båda exemplaren tog jag i barrskog under tidiga försommaren 1983 (83 05 12 resp 05 14).

Djuret är svart. Antenner och ben kan dock vara något ljusare. Antennerna är från 4:e leden "sågade". Längden varierar mellan 6 och 7,5mm. Övriga kännetecken se Landin (1970).

Sydligaste fynden i Sverige är från Halland och Småland. Arten är vanligast i landets norra delar.

Då jag studerade ett bestånd av sötvedel (Astragalus glycyphyllos) i en vägslynt nära Sturefors slott i Östergötland fann jag två exemplar av spetsviveln Apion astragali. Fångstdagen var 85 06 09.

Djuret är vackert blågrönmetalliskt och är drygt 2mm långt. Övriga kännetecken se Hansen (1965).

Eftersom artens värdväxt (sötvedel) är rar i Södermanland (Krok-Almquist 1984) är det osäkert om djuret kan påträffas här. Men vem vet, känner du till ett sötvedelbestånd någonstans så undersök det noga!

Litteratur

Hansen, V. 1965: Danmarks fauna 69, Biller XXI, Snudebiller. GEC Gads forlag, København.

Hansen, V. 1973: Danmarka fauna 44, Biller X, Blødevinger Klannere mm. GEC Gads forlag, København.

Krok, TH.O.B.N & Almquist, S. 1984: Svensk flora, fanerogamer och ormbunksväxter, 26:e upplagan. Esselte studium, Uppsala.

Landin, B-O. 1957: Svensk insektfauna, Bladhorningar. Entomologiska föreningen i Stockholm.

Landin, B-O, 1970: Fältfauna/Insekter 2:1. Natur och kultur Stockholm.

Lundberg, S. 1986: Catalogus Coleopterorum Sueciae. Entomologiska föreningen i Stockholm.

Palm, T. 1948: Svensk insektfauna, Kortvingar häfte 1. Entomologiska föreningen i Stockholm.

Palm, T. 1963: Svensk insektfauna, Kortvingar häfte 3. Entomologiska föreningen i Stockholm.